

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 105/1149- /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, gyöngyösi lakos jogi képviselője által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 284/2009. (IX. 30.) számú állásfoglalása megállapításaira – a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen a Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) jogi képviselő
- 3) Független Rendészeti Panasztestület
- 4) Heves Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 5) Gyöngyösi Rendőrkapitányság vezetője
- 6) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A Panaszos jogi képviselője 2009. június 8-án küldte el a rendőri intézkedés elleni panaszát a Panasztestületnek.

A rendőri intézkedésre azért került sor, mert a panaszos testvére a gyöngyösi Tesco Áruház előtti területen kihívóan közösségellenes magatartást tanúsítva az áruházból kifelé tartó rendőröknek hangosan azt kiabálta, hogy „Nézzétek emberek ezek a tisztességes rendőrök hol állnak, ők megtehetnek mindent a rendőrállamban. Nem lesz ez így mindig! Hétfőtől új nap virrad!”, valamint azt, hogy „Hogy képzelitek, hogy az adófizetők pénzén élőködve ezt csináljátok. A tisztességes állampolgároknak nem szabad, nektek, meg mindent lehet!” A négy szolgálatban lévő rendőr közül az egyik felhívta a Panaszos testvérenek a figyelmét arra, hogy tanúsítson kulturált magatartást. Ezt követően pedig megkérte őket, hogy fáradjanak velük a kb. 30 méterre lévő közlekedési táblához, ahol a rendőr megmutatta, hogy a kiegészítő tábla engedélyezi a megállást a rendőrségi gépjárműveknek.

Ezt követően a panaszos testvére tovább szidalmazta a rendőröket és a rendőrök többszöri felszólítása ellenére sem hagyott fel e tevékenységével, ezért a rendőrök a kezeit hátra helyzetben megbilincseltek, majd előállították a Gyöngyösi Rendőrkapitányságra.

A Panaszos testvére ellen az intézkedő rendőrök becsületsértés vétség, valamint garázdaság és jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt feljelentést tettek.

A Panaszost a helyszínen a rendőrök igazoltatták.

A rendőri intézkedés ellen előterjesztett panaszban az alábbi körülményeket kifogásolta a jogi képviselő:

- a panaszosok megítélése szerint a rendőrautó a „*megállni tilos*” tábla hatálya alatt várokozott, ezért Panaszos mobiltelefonjával fényképfelvételeket készített;
- az áruházból kifelé tartó négy rendőr, Panaszost és testvérét hangos kifejezésekkel illették, amelynek az volt a lényege, hogy hogyan veszik a bátorságot arra, hogy lefényképezzék a járművet;
- a rendőrök azt kérték tőlük, hogy hangosan olvassák fel a kiegészítő tábla szövegét, valamint hangosan kérjenek elnézést;
- az igazoltatás során Panaszost terpeszállásban az autó motorháztetejére „fektették” és megmotozták annak ellenére, hogy semmilyen ellenállást nem tanúsított, az igazoltatás során a rendőrökkel együttműködött;
- megítélése szerint a ruházatátvizsgálásának nem volt meg az indoka, hiszen nem vádolták bűncselekmény elkövetésével, annak veszélye és a közterület rendjének veszélyeztetése sem állt fenn.

II.

Az ügyben érintett Gyöngyösi Rendőrkapitányság az alábbi iratokkal dokumentálta a rendőri intézkedést:

- feljelentés becsületsértés vétség, garázdaság és jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt. A feljelentés szerint a Gyöngyösi Rendőrkapitányság négy járőre közbiztonsági ellenőrzést hajtott végre a Gyöngyös, Vásár tér 2. szám alatt lévő Tesco Globál Zrt. Áruházban, valamint annak parkolójában, mivel az áruház biztonsági szolgálatától több felkérés érkezett arra vonatkozóan, hogy Rendőrség jelenlétével erősítse a közbiztonságot. Az ellenőrzés során az LMZ-567 forgalmi rendszámú szolgálati személygépkocsi az áruház bejárata előtt parkolt, ahol „*megállni tilos*” jelzőtábla van „*kivéve mentők, tűzoltók,*

rendőrség” kiegészítő táblával. A szolgálati autóhoz visszaérkező rendőrök azt tapasztalták, hogy két férfi áll a jármű előtt és egyikük mobiltelefonnal fényképeket készít az autóról, miközben hangosan beszélnek, és azt kiabálják – az arra járó állampolgárok figyelmét felkeltve – hogy „nézzétek emberek ezek a tisztességes rendőrök hol állnak, ők megtehetnek mindent a rendőrállamban. Nem lesz ez így mindig! Hétfőtől új nap virrad!” A rendőröket észlelve a két férfi feléjük fordult és a szemmel láthatóan ittas személy a következőket mondta: *”Hogy képzelitek, hogy az adófizetők pénzén élőködve ezt csináljátok? A tisztességes állampolgároknak nem szabad, nektek meg mindent lehet!”* A szolgálatban lévő rendőrök közül az egyik felhívta a figyelmét arra, hogy tanúsítson kulturált magatartást, majd közölte velük, hogy szabályosan parkol a rendőr autó, ezt követően pedig megkérte őket, hogy fáradjanak a kb. 30 méterre lévő közlekedési jelző táblához, ahol felhívta a figyelmüket a kiegészítő táblára. A Panaszos testvére egyre hangosabban, szinte magát hergelve többek között a következőket mondta: *„Akkor is ingyenélők vagytok, ha most nem akkor máskor éltek vissza azzal, hogy rendőrök vagytok. Hétfőtől jobb világ lesz, akkor majd számon lesztek kérve!”*. A kiabálást és a feltűnő viselkedést többszöri felszólításra sem hagyta abba, tovább szidalmazta a rendőröket, kijelentette, hogy arról alkot véleményt és ott, ahol neki tetszik, *„másokat szopassatok köcsögök!”*, továbbá *„vigyetek be köcsög bérencek, a kommunista rendszer áldozata vagyok”* kiabálta, eközben ugrált és maga körül forgott. A többszöri figyelmeztetést és felszólítást követően a kezeit hátrabilincseltek és előállították a Gyöngyösi Rendőrkapitányságra. A helyszínen jelen lévő Panaszost igazoltatták, aki annyit mondott a rendőröknek, hogy szerinte a testvérének igaza van és ezt nem fogják annyiban hagyni, fel fogják a rendőröket jelenteni és lejáratták a Rendőrséget, a fényképeket pedig eljuttatják a Gyöngyösi Városi Televízióhoz.

- előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint Panaszos testvérét 2009. június 6-án 20.17 órakor az Rtv. 29. § (1) bek.¹ (igazoltatás), és az Rtv. 33. § (2) bek. f/ pont I. fordulata² (szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy) alapján előállították. A kényszerítő eszköz – bilincs - alkalmazására a Gyöngyös, Vásár tér 2. szám alatt került sor, az Rtv. 48. § c/ pontja³ (szökés megakadályozás érdekében), továbbá az Rtv. 48. § b/ pontja⁴ (támadás megakadályozása érdekében) alapján. A bilincset 20.30 órától 20.39 óráig alkalmazták, a 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. § (4) bek. b/ pontja⁵ alapján a kezek hátrabilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés, anyagi kár nem keletkezett. Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása: becsületsértés vétség elkövetésének megalapozott gyanúja, valamint garázdaság és jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt feljelentést tesznek a jelentést készítő rendőrök. A jogsértő magatartást 2009. június 6-án 20.17 órakor a Gyöngyös Vásár tér 2. száma alatti Tesco parkolóban követte el. Többszöri felszólítás és

¹ **Rtv. 29. § (1)** A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

² **Rtv. 33. § (2)** A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja(...)

³ **Rtv. 48. §** A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

c) szökésének megakadályozására,

⁴ **Rtv. 48. §** A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

b) támadásának megakadályozására,

⁵ **Szolgálati Szabályzat 60. § (4)** A bilincselés módjai:

b) kezek előre, illetve hátra bilincselése,

figyelmeztetés ellenére a szabálysértő magatartást tovább folytatta, emiatt kezeinek hátrabilincselését követően a Gyöngyösi Rendőrkapitányságra előállították.

A jelentés tartalmazza, hogy az Rtv. 33. § (4) bek.⁶ alapján az előállítás okáról a tájékoztató és igazolás, valamint a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8)-(9) bekezdés⁷, továbbá a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 35. d/ pontja⁸ alapján (a jelentésben ez helytelenül 36/A. pontként szerepel, azonban a jogszabályi előírásoknak megfelelő módon történt meg a dokumentumok átadása) a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztató kiadása megtörtént.

Az előállítás oka 2009. június 6-án 21.45 órakor megszűnt, ekkor nevezett szabadon bocsátása megtörtént.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a rendőri intézkedés és a kényszerítő eszközök alkalmazása a hivatkozott jogszabályok alapján jogszerű és szakszerű volt.

- igazolás az előállítás idejéről (20.17 óra és 21.55 óra között), melyet az előállított személy (Panaszos testvére) aláírt;

- nyilatkozat arról, hogy az intézkedés várható időtartamáról a felvilágosítást az előállított személy megkapta, továbbá ellátást igénylő egészségügyi problémája, fertőző betegsége nincs, valamint kiértesítést nem kért, melyet szintén aláírt a Panaszos testvére.

- nyilatkozat az előállított személy jogairól és kötelezettségeiről szóló szóbeli tájékoztató megtörténtéről és megértéséről, valamint az írásos tájékoztató átvételéről, melyet Panaszos testvére aláírt;

A Panasztestület vizsgálata során beszerzett dokumentumok:

- a Panasztestület megkeresésére a Gyöngyösi Rendőrkapitányság vezetője az alábbi tájékoztatót adta: az intézkedésről külön jelentés nem készült, az igazoltatás megtörténtét a feljelentés tartalmazza. A panaszban említett kifogásokkal kapcsolatban a kapitányság vezetője úgy nyilatkozott, hogy az intézkedő rendőrök nem szólították fel a panaszosokat a jelzett tábla hangos felolvasására, hanem csak felhívták a figyelmüket a táblára. Az intézkedés jogalapjaként a becsületsértés vétség, és garázdaság szabálysértés elkövetését, továbbá az Rtv. 13. § (1) bekezdése⁹, valamint a Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdése¹⁰ szerinti intézkedési

⁶ **Rtv. 33. § (4)** Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

⁷ **A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8)** A fogvatartott a fogdába történő befogadásakor jogosult anyanyelvén, vagy az általa ismert más nyelven írásban, ha indokolt, szóban megismerni

a) jogait és kötelességeit, azok gyakorlásának módját,

b) a fogda napirendjét,

c) a panasz és a kérelem előterjesztésének módját,

d) a fegyelmi vétségeket, a kiszabható fegyelmi fenyítéseket, azok időtartamát, a jogorvoslat lehetőségeit.

(9) A fogvatartott részére befogadásakor át kell adni a jogait és kötelezettségeit tartalmazó, valamint a vele szemben alkalmazható kényszerítőeszközökről szóló írásos tájékoztatót. A szóbeli tájékoztató megtörténtéről és megértéséről, illetőleg az írásos tájékoztató átvételéről a fogvatartottat a (8) bekezdés első mondatának figyelembevételével írásban nyilatkoztatni kell.

⁸ **Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 35. A** befogadást végző rendőr:

d) megadja a Rendelet 2. § (8) bekezdésének megfelelő tájékoztatót, majd gondoskodik a 2. § (9) bekezdésében foglalt írásos tájékoztató átadásáról, valamint az írásbeli nyilatkozat felvételéről. A fogva tartottat e Szabályzat 60/B. pontjában meghatározott intézkedés tartalmáról a szükséges mértékben tájékoztatja.

⁹ **Rtv. 13. § (1)** A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

kötelezettséget jelölte meg. A sérelmezett ruházat átvizsgálás és testi kényszer alkalmazására vonatkozóan a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy ezekre nem került sor, Panaszos igazoltatása az Rtv. 29. § (1) bekezdése, adatainak rögzítése pedig a 29. § (3) bekezdése¹¹ alapján történt meg. Az előállításra vonatkozóan a jelentés már hivatkozott jogszabályait jelölte meg, mint az intézkedés jogalapját, továbbá az igazolás, és a nyilatkozatok kiadására vonatkozóan a rendelkezésre álló, már korábban felsorolt dokumentumok alapján adott tájékoztatást. Az intézkedő rendőrök hangneme a feljelentés adatai alapján udvarias volt és megfelelt az Rtv.-ben és a Szolgálati Szabályzatban előírt elveknek és elvárásoknak.

- Tanú nyilatkozata az esettel kapcsolatban. Nevezett személy Panasztestületnek címzett leveléből kiderül, hogy a kérdéses napon és időben az áruház parkolójában tartózkodott és éppen telefonált, miközben arra lett figyelmes, hogy két fiatalember az áruház bejáratánál lévő rendőrautót fényképezi. Eközben látta, hogy az áruházból négy rendőr csomagokkal megpakolva jött kifelé és azonnal a fényképezők felé fordultak, hangosan kiabáltak velük. A konkrétan elhangzó szavakra nem emlékezett. Ezt követően a fényképező fiatalember abbahagyta a fényképezést, majd magyarázkodásba kezdett és mindannyian elindultak a jelzőtábla felé, és ekkor azt hallotta, hogy a jelzőtábla felolvasására és bocsánatkérésre szólították fel a rendőrök a két fiatalembert. Ekkor a fiatalok nem voltak agresszívek, inkább ijedtnek tűntek. Ezután az egyik rendőr az egyik fiatal nyakát hátulról elkapta, és lefelé nyomta, majd megbilincselte és az autó felé tolta. Ez számára meglepő volt, mert nem értette, hogy miért kellett bilincset használni. Közben a többi rendőr a másik fiatalot is a kocsihoz vitte és ott az autóhoz állítva megmotozták, majd a megbilincselte férfival elhajtottak.

A lefolytatott vizsgálat során az alábbi eljárási cselekmények végrehajtása történt meg:

- a négy intézkedő rendőr meghallgatása, akik egyöntetűen a rendőri jelentésben és a feljelentésben foglaltakat támasztották alá, továbbá az igazoltatás jogalapja kapcsán úgy nyilatkoztak, hogy az érintett személy adatainak rögzítésére a Panaszos testvére elleni eljárások sikeres lefolytatása érdekében került sor.

- Panaszos testvére meghallgatása során elmondta, hogy a kérdéses napon testvérével, bevásárolni mentek a Tesco Áruházba, amikor arra lettek figyelmesek, hogy egy rendőrautó a tilosban parkol. Ez a testvérét nagyon felháborította és emiatt a mobiltelefonjával lefényképezte. Az áruházból csomagokkal a kezükben kifelé tartó rendőrök dühösen kiabáltak feléjük és azt mondták, hogy joguk van ott parkolni, majd rájuk parancsoltak, hogy a táblát hangosan olvassák fel és kérjenek elnézést. Elmondta, hogy először a testvére, majd ezt követően ő is felolvasta és elnézést kért a rendőröktől. Ezt követően megkérdezte a rendőröktől, hogy „*most mit szórakoztok velünk, miközben ti meg bevásárolni voltatok?*”. Ekkor közölték vele, hogy megbilincselik, ezért ő előre rakta a kezét, de mondták, hogy tegye hátra, majd megbilincselték. Az igazoltatás kapcsán úgy nyilatkozott, hogy akkor, amikor az igazolványait a testvére a rendőri felszólításra elővette az ő fejét a tarkójánál fogta ez egyik rendőr, ezért az eseményeket nem látta csak hallotta. Az egyik rendőr mondta a testvérének, hogy álljon terpesz állásba és pakolja ki a zsebeit. Miután a motorháztetőre a testvére kipakolta a zsebei tartalmát, úgy emlékszik, hogy megnézték az iratait, majd visszaadták és a testvérét elengedték.

¹⁰ *Szolgálati Szabályzat 3. § (1) Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyen hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.*

¹¹ *Rtv. 29. § (3) Az igazoltatás során rögzíteni kell - ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják - az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.*

- Panaszos meghallgatása során elmondta, hogy a kérdéses napon bevásárolni ment a testvérel a Tesco Áruházba, amikor észrevette, hogy egy rendőr autó a tilosban parkol. Ez nagyon felháborította, mert a rendőrök büntetlenül követhetnek el szabálysértéseket. Emiatt lefényképezte a parkoló autót, de ezzel nem volt semmi célja. Miközben fényképezett, négy rendőr csomagokkal jött ki az áruházból és dühösen fordultak feléjük, hogy miért fényképeznek és hogy menjenek velük a táblához, mert nekik ott joguk van megállni. A Panaszos elmondása szerint ezt többször elismételték, majd együtt odamentek a táblához és ő rögtön engedelmeskedett, a testvére viszont nem, hanem felvonta a vállát és széttárta a két kezét. Ezután a testvére is felolvasta a tábla szövegét, majd ezt követően az egyik rendőr szólt a kollégáinak, hogy a „*bilincset elő, megbilincseljük*”. Ekkor megkérdezte az intézkedő rendőrt, hogy erre miért van szükség, és azt a választ kapta, hogy még egy kérdés és fel fogják jelenteni hamis tanúzásért. Miközben a Panaszos testvérét bilincseltek az egyik rendőr odalépett hozzá, hogy „*zsebeket üríteni, motozás következik*”, erre kipakolta a zsebeit és átadta az igazolványát. Közben a rendőr szétrúgta a két lábát és azt mondta, hogy „*terpesz!*”, és hogy hajoljon előre az autóra és megmotozta. Végigtapogatta a ruháját, majd szólt, hogy visszarakhatja az iratokat. Ezt követően Panaszos testvérét beültették az autóba és elvitték. A Panaszos az esettel kapcsolatban a feltett kérdésre elmondta, hogy ő maga nem fogyasztott alkoholt, mert vezetett, de a testvére tudomása szerint egy sört ivott.

Az eljárás során az alábbi iratok beszerzése és tartalmának vizsgálata történt meg:

- közrendvédelmi, közlekedési járőr eligazító-beszámoltató lap, amely tartalmazza a szolgálatban lévő rendőrök nevét, valamint az útirányt, és a szolgálat során tett intézkedéseket. Ebben az iratban szerepel az előállítás ténye;
- gépkocsizó járőr körzetleírások Gyöngyös város területére, amely a járőrkörzet pontos határait tartalmazza, valamint a szolgálati feladatokat, melyek felsorolása között szerepel az, hogy kiemelt feladat a kereskedelmi egységek (Tesco, Lidl, Spar stb.) parkolóinak ellenőrzése;
- szolgálati napló, amely tartalmazza, hogy 20.39-21.50 óra között megtörtént a Panaszos testvérenek előállítása;
- a Hatvani Rendőrkapitányságon 10040/1043/2009. bü. számon becsületsértés elkövetése miatt folytatott nyomozás iratai. Az érintett személyek tanú, -illetve a gyanúsított kihallgatása során a fentiek szerint nyilatkoztak az eset körülményeiről.

A lefolytatott vizsgálat során az előzőekben kifejtett tartalmú, rendelkezésre álló iratok alapján tényállásszerűen az alábbiak állapíthatók meg.

A rendőrök, valamint a panaszosok és a tanú által tett nyilatkozatok közötti alapvető ellentmondást az eljárás során nem sikerült feloldani, így nem lehetett minden kétséget kizáróan bizonyítani azokat az állításokat, melyeket a panaszos a rendőri intézkedés kapcsán kifogásként megfogalmazott. Az igazoltatás jogalapja megvolt: a Panaszos testvére ellen indított eljárásához szükségessé vált az intézkedés helyszínén a személyes adatainak rögzítése későbbi tanú kihallgatása céljából.

A panaszolt körülmények – ruházat átvizsgálás, terpeszbe állítás, autóra támaszkodás a rendőr utasítására, a rendőrök részéről kifogásolható, emberi méltóságot sértő hangnem – megtörténtét kétséget kizáró módon a lefolytatott eljárás során nem sikerült bizonyítani. A felsorolt iratokban szereplő adatokon és körülményeken kívül egyéb bizonyíték az eljárás során nem merült fel. A Gyöngyösi Rendőrkapitányság által szolgáltatott adatokat, valamint a rendőrök által meghallgatásuk során elmondottakat figyelembe véve megállapítható, hogy ezek a tények, továbbá az ügyeleti naplóban a szolgálatról rögzített adatok, a körzet leírás és az eligazító beszámoltató lap adatai nem támasztják alá a panaszos által elmondottakat.

Mindezek alapján nyilvánvaló tény, hogy a panaszban leírt eseménysor vagy nem, vagy nem az abban foglaltak szerint történt meg.

A rendőri intézkedés lezajlásának a Panaszos és testvére, valamint a tanú által elmondottak szerinti bizonyítása nélkül nem lehetséges megnyugtató módon állást foglalni a panasz megalapozottságáról.

III.

A Panasztestület az előterjesztett panaszt megvizsgálta és a fent hivatkozott állásfoglalásában azt megalapozottnak találta. A Panasztestület a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz való jog, valamint a 2. § (1) bekezdéséből (jogállamiság elve) levezethető tisztességes eljáráshoz való jog súlyos sérelmét állapította meg.

A Panasztestület megállapításaival a fentiekben kifejtett, illetve az alábbiakban ismertetett indokok alapján nem értek egyet.

A Panasztestület a rendelkezésére bocsátott iratok alapján arra a megállapításra jutott, hogy *„... a rendőri intézkedések dokumentálásához fűződő közérdek megelőzi azt a hivatkozási alapot, hogy a rendőröknek esetleg kényelmetlenséget okoz, vagy távoli „adatgyűjtési célra” utaló magatartást feltételeznek a dokumentálás mögött. De az ilyen cselekményből kiinduló esetleges intézkedésre az sem adhat alapot, ha nyilvánvalóvá válik, hogy a panaszos által vélt jogsértés nem áll fenn.”*

Az intézkedések fényképezésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII.18.) AB határozatában¹² egyértelműen azt az iránymutatást adta, hogy fokozott közérdek fűződik az esetleges rendőri jogsértések dokumentálhatóságához. Ezzel a Rendőrség messzemenően egyetért: az intézkedés lefényképezése nem tiltott tevékenység, ennek türése a rendőr köteles mindaddig, amíg az intézkedést oly mértékben nem zavarja, hogy annak végrehajtása a fényképező személy közrehatása miatt lehetetlen. A kérdéses ügyben azonban

¹² **54/2000. (XII. 18.) AB határozat** „1. Az Alkotmány 59. §-a garantálja a személyes adatok védelméhez való jogot. Ezen alapjog védelmének részletszabályait az Avtv. tartalmazza. Ugyanakkor az Avtv. 2. § 1. pontbeli általános szabályához képest az Avtv. 19. § (2) bekezdése kivételt fogalmaz meg. Eszerint az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervek hatáskörében eljáró személyek neve és beosztása - ha törvény másként nem rendelkezik - bárki számára hozzáférhető, nyilvános adat. ... 2.2. Ami az alapjog-korlátozás szükségességét illeti, az Alkotmánybíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az állampolgárok jogainak hatékony védelme érdekében szükséges az, hogy az állam nevében közhatalmat gyakorlók személyének azonosítása, a vele szemben intézkedő hivatalos közeg „egyediesítése” az állampolgár által könnyen elvégezhető legyen. ... Helytálló az egyik indítványozó azon hivatkozása, miszerint az Rtv. 20. § (3) bekezdése előírja, hogy a rendőr az intézkedés befejezése után az intézkedés alá vont személy kérésére köteles az azonosító jelvényének számát közölni vagy szolgálati igazolványát felmutatni, a nevét és a szolgálati helyét megjelölni. ... Intézkedésük alkalmával a hatóság tagjai nyilvánosan, az állam képviselőiként lépnek fel. A hatóság tagjainak intézkedési jogosultságát egyenruhájuk vagy igazolványuk igazolja. Az egyenruhát viselő hivatásos és szerződéses állomány tagjai azonban tevékenységüket nem „arctalan tömegként”, hanem közhatalom gyakorlására felruházott tisztviselőként végzik, akiknek egyedi azonosíthatósága alapozza meg esetleges személyes felelősségre vonásuk lehetőségét. Az intézkedés alá vont állampolgárnak jogos érdeke az, hogy a hatósági fellépés teljes időtartama alatt tisztában legyen a vele szemben intézkedő személyazonosságával, „egyedieségével”. Az állampolgár panaszhoz, jogorvoslathoz való joga ugyanis csak így garantálható. A belügyminiszter irányítása alá tartozó önálló szervezetek, valamint a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok hivatásos és szerződéses állományú tagjai számára a társasági, illetve a köznapi öltözeten névkitűző viselését előíró rendelet kibocsátásával a jogalkotó alkotmányos jogalkotási kötelezettségének tett eleget.”

a rendelkezésre álló iratok és a meghallgatási jegyzőkönyvek alapján kétséget kizáró módon megállapítást nyert, hogy az intézkedés jogalapjául nem a fényképezés, hanem az egyik panaszos jogsértő magatartása szolgált. A parkoló jármű lefényképezése csupán egy előzménye volt annak, hogy a rendőrök – egyébiránt az Rtv. 2 § (1) bekezdésében¹³, valamint a 26. § (1) bekezdésében¹⁴ megfogalmazott, a Rendőrség felvilágosítási tevékenységéből levezethető általános tájékoztatási kötelezettség teljesítése körében – felhívták az állampolgárok figyelmét arra, hogy a szolgálati jármű szabályosan várakozik.

A Panasztestület állásfoglalásában kifejti továbbá, hogy „A rendőrségi iratokban található nyilatkozatok szerint a panaszosok egyike – többszöri felszólítás ellenére – tovább folytatta a sértegetésüket és olyan kihívóan viselkedett, ami a közelben tartózkodókban megbotránkozást keltett. A rendőrség szerint az intézkedési kötelezettséget elsősorban ez alapozta meg. Ezzel szemben a Testület úgy foglal állást, hogy mivel a panaszosok szabálysértést, illetőleg bűncselekményt megalapozó magatartását a közelben tartózkodó tanú nyilatkozata egyértelműen cáfolja, ezért az intézkedő rendőrök oldaláról az intézkedési kötelezettség körülményei nem álltak fenn.”

A rendőri intézkedés jogalapja tekintetében a korábban kifejtettek szerint álláspontom a következő: a panaszosok közül az egyik jogsértő magatartást folytatott, amit a többszöri figyelmeztetés és felszólítás ellenére sem hagyott abba. A rendőrök megfelelő joggal, jogszerűen és rendőr szakmai szempontból sem kifogásolható módon intézkedtek vele szemben. Az intézkedés helyszínén tartózkodó panaszossal szemben pedig azért történt meg az igazoltatás, hogy a későbbi eljárások során ezek a személyi adatok rendelkezésre álljanak. Az igazoltatás elmaradása esetén az intézkedő rendőrökkel szemben szakmai mulasztást kellene megállapítani, hiszen a későbbi eljárás sikeres lefolytatása érdekében az intézkedéseket a rendőröknek köteleességük megtenni.

A helyszínen történeteket távolról megfigyelő tanú nyilatkozata önmagában nem elegendő annak megállapítására, hogy Panaszos testvére folytatott-e jogsértő magatartást, vagy sem. A közvetlen közelben álló négy rendőr a helyszínen, majd a későbbi feljelentésükben az adott viselkedést úgy ítélték meg, hogy az jogsértő volt. Egyébiránt ezzel kapcsolatban (becsületsértés vétség elkövetése miatt) az eljárást a nyomozó hatóság vádemelési javaslattal lezárta, tehát a rendőrök helyszínen képviselt, ezzel kapcsolatos álláspontját a későbbi eljárás is igazolta. Ezen túlmenően fontos körülmény, hogy a tanú mind a Panasztestület felé tett nyilatkozatában, mind pedig a nyomozás során tett tanú kihallgatásakor azt közölte, hogy „*ezt én a 15-20 méterre lévő autóban ülve láttam*”. Mindez kétségesé teszi azt, hogy a tanú pontos ismereteket szerzett a történésekről.

A tábla tartalmának felolvasatása és a bocsánatkérés megítélése kapcsán a Panasztestület kifejti, hogy „*a közelben tartózkodó tanú egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy hallotta, amint a rendőrök a panaszosokat a tábla tartalmának felolvasására és*

¹³ **Rtv. 2. § (1)** A Rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

¹⁴ **Rtv. 26. § (1)** A Rendőrség bűncselekmény elkövetésének megelőzése, megakadályozása, bűncselekmény felderítése, az elkövető elfogása, a közbiztonság védelme érdekében - ha a törvényben meghatározott kötelezettsége más módon nem teljesíthető, és törvény másként nem rendelkezik - kérheti és igénybe veheti a magánszemély, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet segítségét és a birtokában lévő eszközt. A segítségnyújtás csak akkor tagadható meg, ha az a felkért személy életét, egészségét vagy testi épségét nyilvánvalóan veszélyezteti, továbbá, ha a kért segítség teljesítéséhez szükséges tárgyi feltételek nem állnak rendelkezésre.

bocsánatkérésre szólították fel. (...) Ezzel a magatartásukkal a rendőrök hatáskörükön túlterjeszkedve megsértették a panaszosok emberi méltóságát, mivel még egy hasonló nézeteltérés sem adhat alapot a rendőröknek arra, hogy saját igazuk megerősítése vagy egyfajta elégtétel adása érdekében ilyen magatartásra hívjanak fel állampolgárokat.”

A lefolytatott eljárás során, a már korábban kifejtetteknek megfelelően megállapítható, hogy egy olyan tanú nyilatkozata, aki az eseményeket csak részben hallotta és látta önmagában nem elegendő ahhoz, hogy teljes bizonyossággal elfogadjuk az egyik fél álláspontját és a szóban forgó eseménysort megtörténtnek – bizonyítottnak – tekintsük, különös tekintettel arra a körülményre, hogy nem tisztázott, hogy ha a korábbi vitatkozás során elhangzottakat nem hallotta, akkor a táblánál történeteket, az ott elhangzottakat – a panaszosok által előadottakkal szinte szó szerint megegyező módon – hogyan hallhatta. Ezen túl a vizsgálat során olyan adatok is felmerültek, amelyek a tanú rendőrökkel (Rendőrséggel) szembeni elfogultságára utalnak. Mindezek alapján az ezzel kapcsolatban megfogalmazott kifogások megalapozottsága nem állapítható meg.

Az igazoltatás végrehajtása kapcsán több ponton ellentmondások merültek fel. E körben a Panasztestület úgy foglalt állást, hogy *„egyértelműen megállapítható azonban, hogy panaszost igazoltatták (ezt a rendőrök is elismerték), illetve a ruházatát átvizsgálták (a tanú egyértelműen látta, hogy a panaszost – „mint filmekben a bűnözőket” – a gépkocsihoz állítva „megmotozzák”).”*

E kérdés megítélése a fennálló és az eljárás során fel nem oldott ellentmondások miatt nem lehet egyértelmű. A tanú elmondta, hogy az esettől olyan távolságban volt, hogy annak minden részletét nem látta és hallotta, azonban az adott szituációt sajátosan értelmezte és egy filmhez hasonlította, amikor kijelentette: mint a bűnözőkkel szokás úgy bántak a panaszosokkal. A tanúnak az esettel kapcsolatban kialakult szubjektív benyomásai alapján nem állapítható meg az hogy a rendőrök intézkedése indokolatlan és jogszerűtlen volt. Az igazoltatás végrehajtása együtt jár az állampolgárok szabad mozgásához fűződő alapjogának az intézkedés idejéhez szükséges mértékű korlátozásával. A panaszos a rendőr felszólításának eleget tett, a zsebéből az iratait kivette. Mindezt a rendőr utasítására, annak engedelmességgel tette, azonban a rendőr felszólítására történő magatartás végrehajtása az intézkedés szükséges velejárója. Mindez egy kívülálló számára jelenthet indokolatlan jogkorlátozást, azonban a rendelkezésre álló iratok és nyilatkozatok azt támasztják alá, hogy az igazoltatás jogszerűen és szakszerűen történt meg.

A terpeszbe állítás, valamint a ruházat átvizsgálás megtörténtéről az eljárás során az ellentmondásokat nem sikerült feloldani. A panaszos által megfogalmazott módon az adott eseménysort nem sikerült kétséget kizáró módon bizonyítani. Amennyiben e körülmények megtörténte csupán valószínűsíthető, így az ezzel kapcsolatban felmerült kifogások megalapozottságáról dönteni nem lehetséges.

Az ügy megítéléséhez fontosnak tartom kiemelni azt, hogy az érintett (tekintettel a panaszosok által megjelölt helyszínre és időpontra) négy rendőr munkájával kapcsolatban a múltban nem merült fel ilyen, vagy hasonló jellegű panasz. Mindegyikük szolgálati teljesítményét előljáróik jó szintűnek minősítették, intézkedéseik szakszerűek, fenyítve, büntetve nem voltak.

A részletezett indokok alapján megállapítható, hogy a panasz megalapozatlan, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. § (1) bekezdése, a XII. fejezet 54. § (1) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, valamint a 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, valamint a 109. § (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2. § (1) bekezdése, 13. § (1) bekezdése, 26. § (1) bekezdése, 29. § (1) és (3) bekezdései, 33. § (2) és (4) bekezdése 48. §-a, a 92. § (1) bekezdése, valamint a 93/A § (7) és (9) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 3. § (1) bekezdése, valamint a 60. § (4) bekezdése;
- a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. §-a;
- a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 35. pontja.

Budapest, 2010. február „ „

Dr. Bencze József r. altábornagy